

Gliwice 15 08 2013

Przesiewowe wyniki badań koni pracujących w Morskim Oku  
Wykonane w dniu 13 08 2013

Badania zostały przeprowadzone przez dr Marka Tischnera , lek.wet. Pawła Golonkę oraz współpracowników – dr Macieja Jackowskiego , hippologa , oraz Magdalenę Galbas i Małgorzatę Dominiewską , studentki Medycyny Weterynaryjnej .

Do badań przedstawiono 102 konie . Konie pochodziły ze wszystkich grup koni pracujących w Morskim Oku , i tak z grupy I – 25 koni , z grupy II – 54 konie , z grupy III – 23 konie .

W tej liczbie mieliśmy koni pracujących pierwszy sezon – 31 , drugi sezon – 34 oraz trzeci sezon 37 zwierząt .

Celem badań było sprawdzenie stanu zdrowia koni używanych do pracy zaprzęgowej na trasie turystycznej do Morskiego Oka .

Badania objęły 98 koni , gdyż dwa zaprzęgi oddaliły się z miejsca badań przed ich przeprowadzeniem.

Metoda badań : przyjęto sposób badania powszechnie stosowany podczas rozgrywania zawodów zaprzęgowych FEI ( Międzynarodowej Federacji Jeździeckiej ) przed startem do odcinka C maratonu . Badano tętno , oddechy oraz stopień odwodnienia zaraz po przybyciu na górę oraz tętno i oddechy po dziesięciominutowym odpoczynku . Dodatkowo od koni pobierano krew do badania poziomu Kinazy Kreatyninowej ( CK ) - enzymu określającego stopień „zmęczenia” mięśni szkieletowych i mięśnia sercowego . Zwrócono uwagę na stan utrzymania oraz ewentualne nieprawidłowości w stanie zdrowia zwierząt .

W dniu badania temperatura powietrza wynosiła 20 – 23 ° C , słonecznie z niewielkimi opadami deszczu przez około 1 godzinę .

Wyniki badań : Badaniom poddano 98 koni ze 102 zidentyfikowanych .

**Uwaga : zastrzeżenia budzi fakt przedstawienia do badań wybranych koni z wszystkich trzech grup . Według harmonogramu w dniu badania powinny pracować konie z grupy II , natomiast uczestniczenie w badaniach koni z wszystkich grup budzi podejrzenia , co do możliwości manipulacji i podstawienia do badań wybranych zwierząt . Dla przejrzystości oceny dużo lepiej byłoby , gdyby badane były konie z jednej grupy .**

Wśród ocenionych koni stan utrzymania nie budził większych zastrzeżeń . Jedna para zaprezentowała się , jako zdecydowanie zapasiona , poza kondycja roboczą . Jeden koń z tej pary miał zdecydowanie za wysokie tętno i ilość oddechów . U dwóch koni stwierdzono rany tylnych kończyn w okolicy pęciny od strychowania , co świadczyło o obcieraniu się nawzajem tylnych kończyn w czasie ruchu . U dwóch koni zauważalna była deformacja okolicy śródrecza spowodowana zapaleniem ścięgna mięśnia zginacza powierzchownego , u jednego konia obrzęk śródrecza w wyniku bądź to urazu głowy dodatkowej ścięgna mięśnia zginacza głębokiego , bądź też brzusca mięśnia międzykostnego pośrodkowego oraz u jednego konia widoczny był uraz

pochewki ścięgnowej zginaczowej wspólnej w okolicy pęciny . Konie nie były badane indywidualnie , w związku z tym nie można było ocenić , w jakim stopniu wspomniane patologie zaburzają ruch zwierząt i powodują bolesność .

Badanie tętna . U większości badanych koni tętno wahało się zaraz po przybyciu w zakresie od 50 do 70 uderzeń serca na minutę . U niewielkiej liczby koni ( 14 ) tętno przekroczyło 80 dochodząc w jednym przypadku do 96 / min. Poza jednym wypadkiem tętno po 10 minutowym odpoczynku spadało , ale utrzymywało się powyżej normy spoczynkowej ( 30 – 40 / min ). U jednego z koni stwierdzono wyraźną arytmie spowodowaną zaburzeniami przewodnictwa , jednak bez wpływu na jego stan kliniczny , który był zdecydowanie dobry .

Ilość oddechów . Celem wyjaśnienia należy zauważyć , że badaniom wysiłkowym poddawane są głównie konie wyścigowe i sportowe . U tej grupy stwierdzono krótkotrwałe podniesienie ilości oddechów nawet do 130/min. Dotyczyło to jednak koni wyścigowych hodowanych celowo do określonego , krótkotrwałego wysiłku , nie trwającego dłużej niż 2 -4 minuty . W czasie wysiłku ciśnienie w tętnicy płucnej wzrasta znacznie , gdyż nawet do 13 kPa . Spowodowane jest to faktem , że dwutlenek węgla ( CO<sub>2</sub> ) jest dużo łatwiej rozpuszczalny w krwi , niż tlen ( O<sub>2</sub> ) . Dla zachowania aerobowych warunków pracy konieczne jest zatem , w trakcie wysiłku , zwiększenie przepływu krwi przez płuca oraz zwiększenie czasu kontaktu . Długotrwałe podwyższenie ciśnienia w tętnicy płucnej może prowadzić do rozwoju patologii , tzw. „serca płucnego” skutkującego powiększeniem prawej komory serca , następnie jej rozstrzenią i zwyrodnieniem , po przekroczeniu granicy kompensacji . To zaś manifestuje się klinicznie niezdolnością do pracy , szybkim męczeniem się konia , a w pojedynczych nawet do nagłego padnięcia podczas wysiłku . U koni badanych ilość oddechów była bardzo różna i wynosiła od 24 do 100 oddechów / min. Po 10 minutowym odpoczynku ilość oddechów spadała , ale zdecydowanie przekraczała normy spoczynkowe ( 8 – 12 oddechów / min ). W przypadku jednego konia wymienionego podczas omawiania tętna ilość oddechów wynosiła 90 / minutę i koń ten sprawiał wrażenie bardzo zmęczonego . U czterech koni ilość oddechów zdecydowanie wzrosła po odpoczynku , co wskazuje , że część pracy odbyły w warunkach anaerobowych , destrukcyjnych dla mięśni podczas długotrwałego wysiłku .

Poziom Kinazy kreatyninowej ( CK ) . U dwóch koni poziom CK znacznie przekroczył normę ( 615 IU oraz 1050 IU ) . Stan taki , o ile chroniczny , może wskazywać na ryzyko ciężkiego uszkodzenia mięśni szkieletowych i mięśnia sercowego prowadząc do rozwoju mięśniochwatu .

Ilość zatem stwierdzonych wyraźnych nieprawidłowości wynosi 14 , co daje w stosunku do przebadanych 98 koni – 14,3 % .

Omówienie i wnioski . Wydaje się , że sytuacja pracujących na drodze do Morskiego Oka koni nie jest , aż tak zła jak obawiają się Organizacje Ochrony Zwierząt , ani tak dobra , jak chcieliby przewoźnicy .

W znakomitej większości stan utrzymania zwierząt nie budzi zastrzeżeń . Jeśli odnieść się do wyrwykowych badań przeprowadzonych na grupie koni pracujących w Morskim Oku w latach ubiegłych wydaje się , że stan zwierząt uległ zdecydowanej poprawie .

W całej grupie 98 zbadanych koni znalazły się dwa , który zdecydowanie nie powinny były w dniu badania pracować ( wysokie tętno i oddechy , bardzo zmęczone )

Uszkodzenia ścięgien , zauważone niejako „przy okazji” zwykle powodują również konieczność wyłączenia koni z pracy i leczenia , gdyż schorzenia te są bolesne .

Omówione zostały nieco bardziej szczegółowo zagadnienia dotyczące oddechów . Wyniki u badanych koni są podobne , jak u koni zaprzęgowych po maratonie , przy czym zwierzęta na drodze do Morskiego Oka pracują ciężko większą ilość czasu niż konie sportowe . Może to w perspektywie wielomiesięcznej prowadzić do wspomnianej rozstrzeni mięśnia sercowego u pewnej liczby

osobników .

Konie z otarciami od strychowania się trudno uznać za pracujące zgodnie z zasadami dobrostanu zwierząt .

Wnioski : [ wnioski wynikające z badań mają sens tylko wtedy , jeśli wszystkie strony zgodzą się , że celem jest z jednej strony umożliwienie powożącym wykonywania swojej pracy , z drugiej zaś strony ochrona dobrostanu pracujących koni . Badający w większości spotykali się z życzliwością i chęcią współpracy ze strony powożących . Początkowy brak zgody na pobranie krwi od koni należy tłumaczyć obawą przed zapaleniem żył u koni i komplikacjami , czasem ciężkimi , związanymi z nieprawidłowym wkłuciem dożylnym , a nie ze złą wolą . Zdarzające się , niestety dość często komplikacje po iniekcjach dożylnych u koni obciążać muszą lekarzy weterynarii , których brak wiedzy w tym zakresie lub też niestaranność do wspomnianych komplikacji prowadzą , a nie właścicieli . ]

1. Ilość koni , u których stwierdzono nieprawidłowości w stanie zdrowia ( 14,3% ) nie powinna działać uspokajająco na środowisko przewoźników , z drugiej zaś nie powinna prowadzić do żądania wstrzymania przewozów .

2. Okresowe działania o charakterze policyjnym ( kontrola stanu zdrowia zwierząt ) mają , jak najbardziej uzasadnienie . Ideałem byłoby badanie , o uproszczonym charakterze , także w trakcie lub po sezonie ( np. schorzenia ścięgien mogłyby być w okresie przerwy leczone ) . Celem badań jest ochrona zwierząt najsłabszych , nie nadających się do pracy na trasie do Morskiego Oka ( jak wspomniane powyżej dwa konie ) .

3. Działaniom tym towarzyszyć musi akcja edukacyjna prowadzona przez lekarzy weterynarii i hodowców lub przedstawicieli zaprzęgów sportowych , celem pomocy w doborze koni , edukacji dotyczącej ich utrzymania , żywienia oraz chorób i ich leczenia . Wydaje się , że wielu przewoźników chętnie z takich wykładów skorzysta

4. Osobnych , długofalowych badań wymaga ewentualny wpływ pracy w warunkach ciężkich na możliwe pojawianie się zwyrodnień mięśnia sercowego .

5. Wydaje się zdecydowanie zasadne restrykcyjne wprowadzenie obowiązkowej przerwy na górnym postoju , nie krótszej niż 20 minut ( najlepiej 30 ) . Dłuższy postój pomoże także w przedłużeniu okresu użytkowania koni , co wiąże się z korzyściami materialnym dla przewoźników ( zmniejszenie wydatków na zakup nowych koni ) .

6. Należy przestrzegać norm ustalonych dotyczących ilości pasażerów na jednym wozie . Pytanie dotyczy ilości dzieci do lat trzech ( nie liczonych ) . Szóstka dzieci w wieku lat trzech może ważyć około 120 kilogramów , czyli tyle , co dwie osoby dorosłe .

7. Konie z otarciami na pęcinach muszą obowiązkowo pracować w ochraniaczach ( strychulcach ) .

W omówieniu badań nie wymieniono imion zwierząt i właścicieli . Anonimowość badań powinna służyć poprawie sytuacji , gdyż celem badających jest współpraca ze wszystkimi stronami .

Wymienianie z imienia i nazwiska właścicieli i imion koni nie służyłoby w naszym przekonaniu dobru sprawy .